

формування, використання, стабілізацію та власне управління. Розвиток персоналу, на наш погляд, є найважливішою підсистемою такого елемента управління людських ресурсів, як формування, оскільки сприяє підвищенню рівня кваліфікації та компетентності працівників.

Елемент організаційної структури (штатний розпис) прийнято вважати одним із елементів розвитку людських ресурсів. Елементи розвитку кадрового потенціалу (професійна кар'єра, ротація, заміщення посад). Елементи розвитку особистісного потенціалу (перепідготовка, підвищення кваліфікації). Інформаційні елементи (аналіз ринку освіти, аналіз пропозиції та попиту на освіту всередині підприємства, персоналізовані системи даних для розвитку людських ресурсів, результати сертифікації та оцінки роботи з персоналом). При цьому передбачається безперечна відповідність професійно-кваліфікаційного рівня, рівню компетентності співробітників бізнес-стратегії підприємства. Тільки в цьому випадку підприємства буде зацікавлена у розвитку своїх співробітників, у здійсненні інвестицій у їхній людський капітал, оскільки передбачає збільшення інтелектуального капіталу в цілому.

На практиці можливі ситуації, коли працівник за рахунок підприємства прагне підвищити власну компетентність і набути додаткових навиків роботи, що йдуть у розріз з цілями підприємства. У цьому випадку потрібний жорсткий контроль з боку HR-менеджерів за витрачанням коштів на розвиток людських ресурсів. Природно, кожен співробітник може розвиватися в будь-якому бажаному для себе напрямі, але якщо цей напрямок не збігається на даному етапі з інтересами підприємства, то такий розвиток може здійснюватися тільки на основі самофінансування.

Таким чином, оскільки людські ресурси не можуть існувати поза підприємницькою діяльністю, вони повинні розвиватися разом з нею у необхідному для підприємства напрямку.

Література:

1. Ярмолук А. Ринок праці під час війни: як організувати HR процеси у компаніях? *ЛІГА.net*, 14 квітня 2022р. URL: <https://blog.liga.net/user/ayarmoliuk/article/rinokpratsi-pid-chas-viyini-yak-organizuvati-hr-protsesi-u-kompaniyah>.
2. Individual refugees from Ukraine recorded across Europe, Operational Data Portal Ukraine Refugee Situation. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
3. Богиня Д. П., Куліков Г. Т., Лісогор Л. С. Конкурентоспроможність робочої сили в системі соціально-трудова відносин : монографія. Київ : Ін-т економіки НАН України, 2003. 213 с.
4. Oxford English Dictionary, second edition, edited by John Simpson and Edmund Weiner, Clarendon Press, 1989, twenty volumes, hardcover.
5. Попович О.О., Мікловда В.П. Персонал як фактор конкурентоспроможності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. №2(58). 2021. URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/250812>

Кривохлябова О.В., викладач

Слесарь О.В., магістрант

кафедри «Туристичного, готельного та ресторанного бізнесу»

Національного університету «Запорізька Політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Розвиток зеленого (сільського) туризму є актуальним питанням для гармонійного розвитку туристичної галузі України. На сьогоднішній день, зважаючи на агресію рф в

Україні, зростає попит на послуги зеленого туризму. Традиційні туристичні маршрути повністю змінені, або ще гірше знищені. Військові дії точаться на сході та півдні країни, а отже все узбережжя Азовського та Чорного моря або в зоні бойових дій, або тимчасово окуповане. Запорізька, Херсонська, Миколаївська, Одеська області знаходяться у зоні активних бойових дій, отже розвиток туризму в цих регіонах на сьогоднішній день неможливий.

В сучасних умовах привабливість саме сільського зеленого туризму в центральних та західних областях України значно підвищується. В той же час підвищується роль об'єднаних громад у розвитку цього напрямку. Розміщення туристів у невеличких приватних садибах, або в місцях віддалених від великих центрів, користується стійким попитом в 2022-2023 році. Туристи шукають можливості для психологічного відновлення та відпочинку на природі, в заміських садибах. Використання відпочинку для фізичної та психологічної реабілітації у поєднанні з активним відпочинком забезпечують позитивні враження від такої туристичної подорожі.

Україна володіє доволі значним потенціалом розвитку зеленого туризму. Найбільший потенціал, безперечно має Карпатський регіон, який має унікальний для зеленого туризму рельєф, який має локації, гори, ліси, полонини, річки та озера. До складу Карпатського туристичного району входять 4 області, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська та Чернівецька. Територія Карпатського туристичного району охоплює 56,6 тис. кв.км, що становить майже 10% території України. В сільській місцевості в Карпатському регіоні проживає більше половини населення цих областей. Тому для розвитку зеленого туризму важлива участь та зацікавленість територіальних громад, особливо в сільській місцевості, які в плани розвитку своєї громади повинні вносити зелений туризм, як окремий вид діяльності, що потребує підтримки на рівні громади. Створення та підтримання інфраструктури для розвитку зеленого туризму, забезпечення сприятливих умов для підприємців, та підготовка кадрів для розвитку зеленого туризму, це одні з першочергових завдань для територіальних громад [1].

На державному рівні забезпечується законодавче регулювання всіх суспільних відносин, тому питання нормативно правового забезпечення цієї діяльності відноситься до прерогативи держави. Зелений туризм, має перспективи для розвитку, як під час війни, так і в період повоєнного відновлення, тому постає питання нормативно-правового регулювання сфери зеленого туризму. Закон України «Про туризм» регулює основні суспільні відносини у цій сфері [2]. Крім того Законом України "Про особисте селянське господарство" визначено право для провадження діяльності з зеленого туризму для особистих селянських господарств: ст 1 дає таке визначення: "Особисте селянське господарство - це господарська діяльність, яка проводиться без створення юридичної особи фізичною особою індивідуально або особами, які перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають, з метою задоволення особистих потреб шляхом виробництва, переробки і споживання сільськогосподарської продукції, реалізації її надлишків та надання послуг з використанням майна особистого селянського господарства, у тому числі й у сфері сільського зеленого туризму". Але зелений (сільський) туризм має свої особливості, тому постає питання подальшого унормування цієї діяльності в Україні. На сьогоднішній день, внесений на погодження проект Закону "Про сільський та сільський зелений туризм" від 04.03.2021 р [3].

В сфері зеленого туризму діють національні стандарти України, так ми можемо відмітити такі: ДСТУ 9105:2021 "Туристичні послуги. Сільський туризм. Загальні вимоги. Класифікація засобів розміщення" який набрав чинності з 01 лютого 2022 року; ДСТУ ISO 18513:2019 Туристичні послуги. Готелі та інші засоби тимчасового розміщення туристів. Словник термінів (ISO 18513:2003, IDT); ДСТУ 9106:2021 Туристичні послуги. Хостели. Загальні вимоги та класифікація; ДСТУ 7450:2013 Туристичні послуги. Знаки туристичні активного туризму. Класифікація, опис і правила застосування; ДСТУ ISO 20611:2019

Пригодницький туризм. Передовий досвід сталого розвитку. Вимоги та рекомендації (ISO 20611:2018, IDT) [4].

Таким чином ми можемо відзначити, що сфера зеленого (сільського) туризму має всі перспективи для подальшого розвитку в Україні. Організаційно ця сфера потребує уваги з боку територіальних громад. Розвиток зеленого туризму, насамперед, активізує приватну господарську діяльність на селі та дасть можливість забезпечити надходження від підприємницької діяльності, створить нові робочі місця. При взаємодії з місцевими органами влади та громадами підвищить рівень інфраструктури на селі, покращить соціальні умови життя сільських жителів.

На наше переконання, попит на туристичні послуги у сфері сільського зеленого туризму буде лише зростати у майбутньому. В нормативно-правовому полі присутнє законодавче унормування цієї діяльності, є національні стандарти України, які регламентують діяльність, але для подальшого сталого розвитку зеленого (сільського) туризму необхідно додаткове нормативно-правове забезпечення, зокрема прийняття закону про сільський зелений туризм.

Література:

1. Стимулювання розвитку зеленого туризму в Україні [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://www.usaid.gov/uk/ukraine> (дата звернення: 29.11.2023).
2. Про туризм [Електронний ресурс]: Закон України від від 15 вересня 1995 р. № 324/95-ВР. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.11.2023).
3. "Платформа Ліга: Закон" [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/ЛЮ4552І> (дата звернення: 29.11.2023).
4. Сервіс документів "БУДСТАНДАРТ Online" [Електронний ресурс]: – Режим доступу: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=95565.

Кривошешенко Д.В.

здобувач ВО кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Харченко Т.М., к.е.н., доцент кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТОРГІВЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

В наш час економіка України переживає глибоку кризу, яку спровокувала спочатку світова пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення росії 24 лютого 2022 року. Український бізнес постійно стикається із різними факторами зовнішнього впливу на діяльність підприємств, які є загрозами стабільності, перспектив розвитку, економічної безпеки, і взагалі їх існування в турбулентних умовах. «Загрози економічної безпеки» - це явища і процеси, що впливають негативно на господарство країни, що утискають економічні інтереси особи, суспільства і держави.

На сучасному етапі основними загрозами економічної безпеки в Україні є: зростання інфляції, високий рівень безробіття, несприятливий інвестиційний клімат, високий рівень тіньового бізнесу, зменшення виробництва, великий рівень державного боргу, безконтрольний міграційний процес, нестабільна політика держави.

Найбільш уразливими до таких факторів в наш час є торговельні підприємства. Вони постійно відчують відсутність та відтік висококваліфікованих працівників та покупців, які масово виїжджають за кордон, втікаючи від війни. Також високий і постійно прогресуючий рівень інфляції країни обумовлює зниження платоспроможності громадян,